

ĐỀ CƯƠNG MÔN HỌC

1. THÔNG TIN VỀ MÔN HỌC

1.1 Tên môn học:	XÃ HỘI HỌC TỔ CHỨC
1.2 Mã môn học:	SOCI3308
1.3 Khoa/Ban phụ trách:	Khoa XHH-CTXH-ĐNA
1.4 Số tín chỉ:	03 LT (03LT/0TH)

2. MÔ TẢ MÔN HỌC

Xã hội học tổ chức là một ngành của xã hội học. Khác với bộ môn Hành vi trong tổ chức - nhìn nhận con người như là một tài nguyên độc đáo, có ý thức và phản ứng vượt lên trên những giới hạn áp đặt từ bên ngoài (tổ chức, môi trường), môn Xã hội học tổ chức lại nhìn nhận những tác nhân nào của tổ chức ảnh hưởng lên trên hành vi của nó (tuy không hề quên tính chất độc đáo của con người). Con người trong tổ chức luôn luôn là một thách thức đối với tất cả các lý thuyết, bởi vậy như chúng ta thấy, các lý thuyết về quản trị, về tổ chức phải luôn được loại bỏ, cải biến, tiến triển, hoặc phải nhìn nhận lại để giải quyết những xung đột, những căng thẳng thực tế của con người từ bên trong tổ chức cũng như từ những biến chuyển, thay đổi của môi trường bên ngoài.

3. MỤC TIÊU MÔN HỌC

3.1 Mục tiêu chung :

Qua môn học này, người học sẽ am hiểu hơn về vai trò của tổ chức, biết nhìn nhận, đánh giá, phân tích, lý giải những thành công và thất bại của các lý thuyết quản trị, lý thuyết tổ chức từ trước tới nay trong nỗ lực giải quyết vấn đề con người bên trong tổ chức. Những điều này có lẽ rất bổ ích đối với các nhà quản trị hiện nay cũng như tương lai. Nếu quan niệm về tổ chức và con người rộng rãi hơn, thấu đáo hơn, thì việc định ra các chính sách, các kế hoạch sẽ ít bị hạn hẹp, sáng suốt hơn, và do vậy, góp phần gia tăng hiệu quả hơn trong việc làm thăng tiến tổ chức và con người trong tổ chức.

3.2 Mục tiêu cụ thể :

3.2.1 Kiến thức : Qua môn học này, sinh viên sẽ nắm bắt được những mô hình tổ chức và sự tác động của chúng ra sao lên trên hành vi của con người bên trong tổ chức, từ thời kỳ tiền hiện đại, hiện đại và hậu hiện đại.

3.2.2 Kỹ năng : mô tả, phân tích, tổng hợp, nhận xét và phê bình

3.2.3 Thái độ : phải khách quan trong nhìn nhận vấn đề và biết tôn trọng sự thật.

4. NỘI DUNG MÔN HỌC

STT	Tên chương	Mục, tiểu mục	Số tiết				Tài liệu tự học
			TC	LT	BT	TH	
1.	<u>CHƯƠNG 1</u> Các Yếu Tố Và Hình Ảnh Của Tổ Chức	1.1. Tổ chức: các yếu tố và hình ảnh 1.2. Lý thuyết Xã hội cổ điển và phân tích tổ chức 1.3. Lý thuyết xã hội hiện đại và phân tích tổ chức	5	4	1		<i>Tập bài giảng của giảng viên biên soạn (lưu hành nội bộ)</i>
2.	<u>CHƯƠNG 2</u> Khung Nhận Thức Để Phân Tích Tổ Chức	2.1. Khái quát: các cấp độ phân tích tổ chức 2.2. Kiểm soát yếu tố con người 2.3. Dị biệt hóa (differentiation) và nhất thống hóa (integration)	5	4	1		<i>Tập bài giảng của giảng viên biên soạn (lưu hành nội bộ)</i>
3.	<u>CHƯƠNG 3</u> Tổ Chức – Hệ Thống Nhà Máy	3.1. Khái quát 3.2. Sự lệ thuộc bên ngoài (hình thức bên ngoài) của lao động: tạo ra yếu tố con người trong sản xuất 3.3. Sự lệ thuộc thực tế của lao động: đưa yếu tố con người vào kỷ luật	5	4	1		<i>Tập bài giảng của giảng viên biên soạn (lưu hành nội bộ)</i>

STT	Tên chương	Mục, tiểu mục	Số tiết				Tài liệu tự học
			TC	LT	BT	TH	
4.	<u>CHƯƠNG 4</u> Tổ Chức – Con Người	4.1. Thực nghiệm tại nhà máy Hawthorne 4.2. Hawthorne và việc nhìn nhận lại lý thuyết tổ chức 4.3. Chester Barnard: lý thuyết về tổ chức và quản trị 4.4. Thực hành quản trị nhân bản thuyết 4.5. Lãnh đạo	5	4	1		<i>Tập bài giảng của giảng viên biên soạn (lưu hành nội bộ)</i>
5.	<u>CHƯƠNG 5</u> Thư Lại - Hành Chánh, Hợp Lý Hóa, Và Lý Thuyết Tổ Chức	5.1. Weber và mô hình tổ chức duy lý– thư lại 5.2. Weber và vấn đề quyền hành 5.3. Những rối loạn chức năng trong tổ chức thư lại và những hệ quả không mong muốn 5.4. Mô hình duy lý : khoa học hành chánh 5.5. Mô hình tổ chức duy lý – thư lại và sự thống trị 5.6. Những cáo buộc đối với tổ chức thư lại	5	4	1		<i>Tập bài giảng của giảng viên biên soạn (lưu hành nội bộ)</i>
6.	<u>CHƯƠNG 6</u> Các Hình Thức Tổ Chức Mới: Vượt Qua Mô Hình Tổ Chức Của Ford	6.1. Chủ nghĩa Ford 6.2. Các mô hình sản xuất mới	5	4	1		<i>Tập bài giảng của giảng viên biên soạn (lưu hành nội bộ)</i>

STT	Tên chương	Mục, tiểu mục	Số tiết				Tài liệu tự học
			TC	LT	BT	TH	
7.	<u>CHƯƠNG 7</u> Các Hệ Hình Tổ Chức Mới: Hậu Thư Lại –Hành Chánh, Văn Hóa, Và Tri Thức	7.1. Tổ chức hậu thư lại – hành chánh 7.2. Văn hóa tổ chức 7.3. Tổ chức học tập 7.4. Những vấn đề thực tiễn	5	4	1		<i>Tập bài giảng của giảng viên biên soạn (lưu hành nội bộ)</i>
8.	<u>CHƯƠNG 8</u> Tổ Chức Và Môi Trường	8.1. Thuyết quyền biến 8.2. Thuyết sinh thái học dân số 8.3. Thuyết phụ thuộc vào tài nguyên 8.4. Thuyết thể chế 8.5. Môi trường kinh tế-chính trị 8.6. Các hệ thống kinh doanh và các môi trường tổ chức	5	4	1		<i>Tập bài giảng của giảng viên biên soạn (lưu hành nội bộ)</i>
9.	<u>CHƯƠNG 9</u> Tổ Chức – Hậu Hiện Đại	9.1. Các lối tiếp cận hiện đại và hậu hiện đại 9.2. Hoàn cảnh hậu hiện đại và bản sắc 9.3. Chủ nghĩa hậu hiện đại và các áp dụng vào tổ chức 9.4. Con người “phân mảnh” và cơ cấu “giải dị biệt”	5	4	1		<i>Tập bài giảng của giảng viên biên soạn (lưu hành nội bộ)</i>

5. TÀI LIỆU THAM KHẢO

5.1. Tài liệu chính:

- Tập bài giảng của giảng viên biên soạn (lưu hành nội bộ)

5.2. Tài liệu tham khảo thêm:

- Nguyễn Xuân Nghĩa (2010), Xã hội học, Đại học Mở TP. HCM.
- Lê Chí An biên dịch (1998), *Quản trị ngành công tác xã hội*, NXB Thanh hóa.
- Nguyễn Quang Vinh (2016), *Hành vi trong tổ chức*, tài liệu giảng dạy dành cho sinh viên của Đại học Mở.
- Cao Huy Thuần (2006), *Tôn giáo và xã hội hiện đại- Biến chuyển lòng tin của phương Tây*, NXB Thuận Hóa.
- E.A. Capitonov (do Nguyễn Quý Thanh biên dịch – 2003), *Xã hội học thế kỷ XX*, in lần thứ ba, NXB Đại học Quốc gia Hà nội.
- Gerard Ignasse, Marc-Antoine Génissel (1995), *Introduction à la Sociologie*, Ellipses.
- Nicolas Abercrombie (2006), Stephen Hill, Bryan S. Turner, *Dictionary of Sociology*, Penguin reference, Fifth edition.

6. ĐÁNH GIÁ KẾT QUẢ HỌC TẬP

Quy định thang điểm : 10

STT	Hình thức đánh giá	Trọng số
1	Giữa kỳ - (Tự luận-Tiểu luận)	30%
2	Cuối kỳ - (Tự luận)	70%

7. KẾ HOẠCH GIẢNG DẠY

7.1. Kế hoạch giảng dạy lớp ngày : (4.5 tiết/buổi)

STT	Buổi học	Nội dung	Ghi chú
1.	Buổi 1	Chương 1: Nhập môn XHHTC. Các yếu tố và hình ảnh của TC Triển khai những xu hướng khác nhau khi nhìn nhận tổ chức, qua đó giúp hiểu biết hơn về các khía cạnh khác nhau trong đời sống của một tổ chức.	

STT	Buổi học	Nội dung	Ghi chú
		1.1. Tổ chức: các yếu tố và hình ảnh 1.2. Lý thuyết Xã hội cổ điển và phân tích tổ chức 1.3. Lý thuyết xã hội hiện đại và phân tích tổ chức	
2.	Buổi 2	Chương 2: khung nhận thức để phân tích TC Nhận thức được những mối căng thẳng bên trong và bên ngoài tổ chức. Những nghịch lý này có thể giúp ích rất nhiều trong việc phân tích và quản trị các tổ chức. 2.1. Khái quát: các cấp độ phân tích tổ chức 2.2. Kiểm soát yếu tố con người 2.3. Dị biệt hóa (differentiation) và nhất thống hóa (integration)	
3.	Buổi 3	Chương 3: TC- Hệ thống nhà máy Thuyết quản trị theo khoa học được giới thiệu trong bối cảnh căng thẳng của sự phát triển hệ thống nhà máy. Lý thuyết này không hề dễ dàng áp dụng. Chương này cho biết sự cách biệt giữa lý thuyết QT theo khoa học và thực hành. 3.1. Khái quát 3.2. Sự lệ thuộc bề ngoài (hình thức bên ngoài) của lao động: tạo ra yếu tố con người trong sản xuất 3.3. Sự lệ thuộc thực tế của lao động: đưa yếu tố con người vào kỷ luật	
4.	Buổi 4	Chương 4: TC - Con người Chương này chứng minh cho thấy những phản ứng của con người trong tổ chức buộc các chủ sở hữu và các nhà quản trị phải xây dựng lại những quan niệm và triển khai những phương pháp mới trong quản lý 4.1. Thực nghiệm tại nhà máy Hawthorne 4.2. Hawthorne và việc nhìn nhận lại lý thuyết tổ chức 4.3. Chester Barnard: lý thuyết về tổ chức và quản trị 4.4. Thực hành quản trị nhân bản thuyết 4.5. Lãnh đạo	

STT	Buổi học	Nội dung	Ghi chú
5.	Buổi 5	<p>Chương 5: Thư lại HC, duy lý hóa</p> <p>Các công trình nghiên cứu xã hội học đã cho thấy một số hệ quả không mong muốn, những nghịch lý, những mối căng thẳng rất đáng quan tâm ở những hình thức tổ chức này. Một số công trình khác nỗ lực vận hành các nguyên lý thư lại hành chính để giúp các chủ sở hữu và điều hành dễ dàng hơn trong quản lý.</p> <p>5.1. Weber và mô hình tổ chức duy lý – thư lại</p> <p>5.2. Weber và vấn đề quyền hành</p> <p>5.3. Những rối loạn chức năng trong tổ chức thư lại và những hệ quả không mong muốn</p> <p>5.4. Mô hình duy lý : khoa học hành chính</p> <p>5.5. Mô hình tổ chức duy lý – thư lại và sự thống trị</p> <p>5.6. Những cáo buộc đối với tổ chức thư lại</p>	
6.	Buổi 6	<p>Chương 6: Các mô hình TC mới</p> <p>Chương này sẽ nêu những nét chính của mô hình Ford, các nguyên nhân về cái chết của nó và các mô hình lựa chọn tiếp theo khác, bao gồm mô hình Toyota, mô hình sản xuất tinh gọn, và mô hình tổ chức linh động, uyển chuyển. Và lẽ dĩ nhiên, chúng ta sẽ đề cập đến những hệ quả mong muốn và không mong muốn của chúng.</p> <p>6.1. Chủ nghĩa Ford</p> <p>6.2. Các mô hình sản xuất mới</p>	
7.	Buổi 7	<p>Chương 7: Các mô hình Hậu Thư lại HC, Văn hóa, Tri thức</p> <p>Chú trọng đến văn hóa, tri thức, những chuẩn tắc khi những cách thức kiểm soát con người của hình thức thư lại hành chính suy yếu.</p> <p>7.1. Tổ chức hậu thư lại – hành chính</p> <p>7.2. Văn hóa tổ chức</p> <p>7.3. Tổ chức học tập</p> <p>7.4. Những vấn đề thực tiễn</p>	

STT	Buổi học	Nội dung	Ghi chú
8.	Buổi 8	<p>Chương 8: TC và môi trường</p> <p>Cho biết sự tác động của các điều kiện rộng lớn kinh tế-chính trị lên trên hành vi các tổ chức.</p> <p>8.1. Thuyết quyền biến</p> <p>8.2. Thuyết sinh thái học dân số</p> <p>8.3. Thuyết phụ thuộc vào tài nguyên</p> <p>8.4. Thuyết thể chế</p> <p>8.5. Môi trường kinh tế-chính trị</p> <p>8.6. Các hệ thống kinh doanh và các môi trường tổ chức</p>	
9.	Buổi 9	<p>Chương 9: TC - Hậu hiện đại</p> <p>Chương 9 là chương cuối của tài liệu này. Nó bàn đến những xu hướng tổ chức trong tương lai và ảnh hưởng của chủ nghĩa hậu hiện đại - sự khác biệt trong quan niệm giữa hai lối tiếp cận hiện đại và hậu hiện đại.</p> <p>9.1. Các lối tiếp cận hiện đại và hậu hiện đại</p> <p>9.2. Hoàn cảnh hậu hiện đại và bản sắc</p> <p>9.3. Chủ nghĩa hậu hiện đại và các áp dụng vào tổ chức</p> <p>9.4. Con người “phân mảnh” và cơ cấu “giải dị biệt”</p>	
10.	Buổi 10	ÔN TẬP VÀ KIỂM TRA	

8. GIẢNG VIÊN BIÊN SOẠN

- Họ và tên : NGUYỄN QUANG VINH
- Chức danh, học hàm, học vị : Giảng viên – Thạc sĩ

PHỤ TRÁCH KHOA

HÀ MINH TRÍ